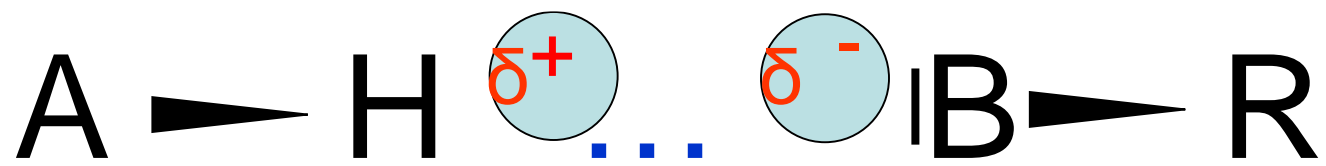

V O D A

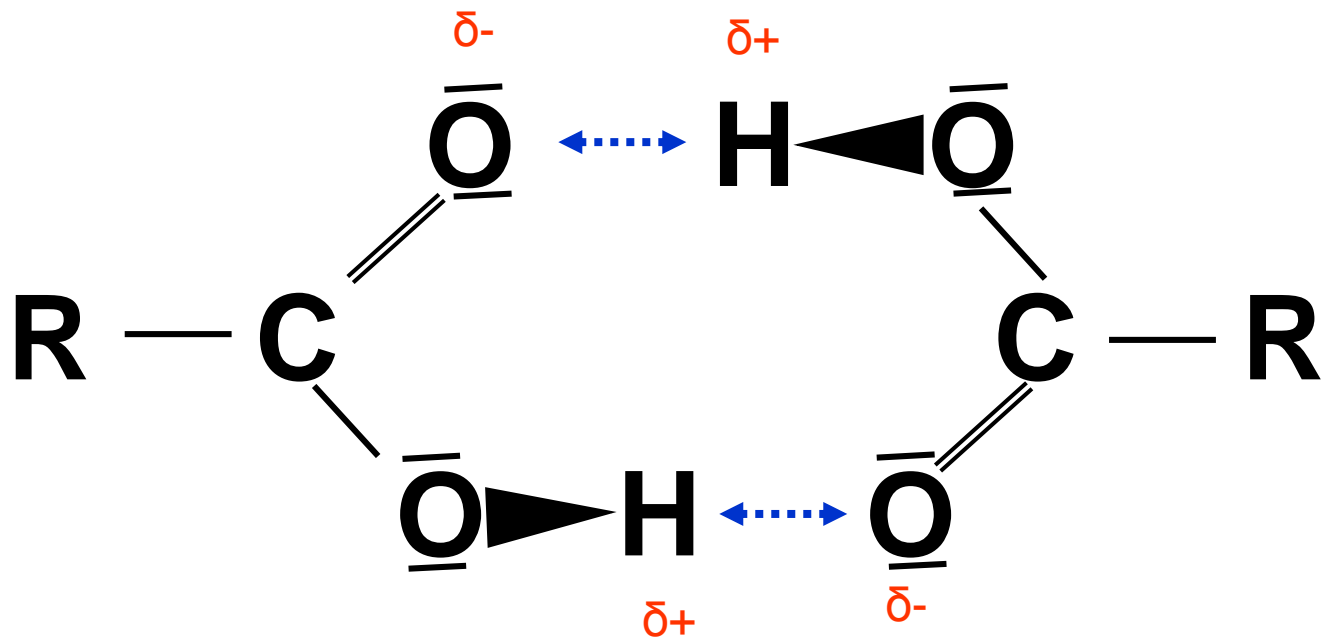
Tvorba vodíkových můstků

- 1. vodík v sloučenině s výrazně elektronegativnějším atomem**
- 2.**
  - optimálně - sloučenina se silně elektronegativním atomem, který má volný elektronový pár**
  - silně elektronegativní prvek ve vazbě s prvkem slabě elektronegativním**

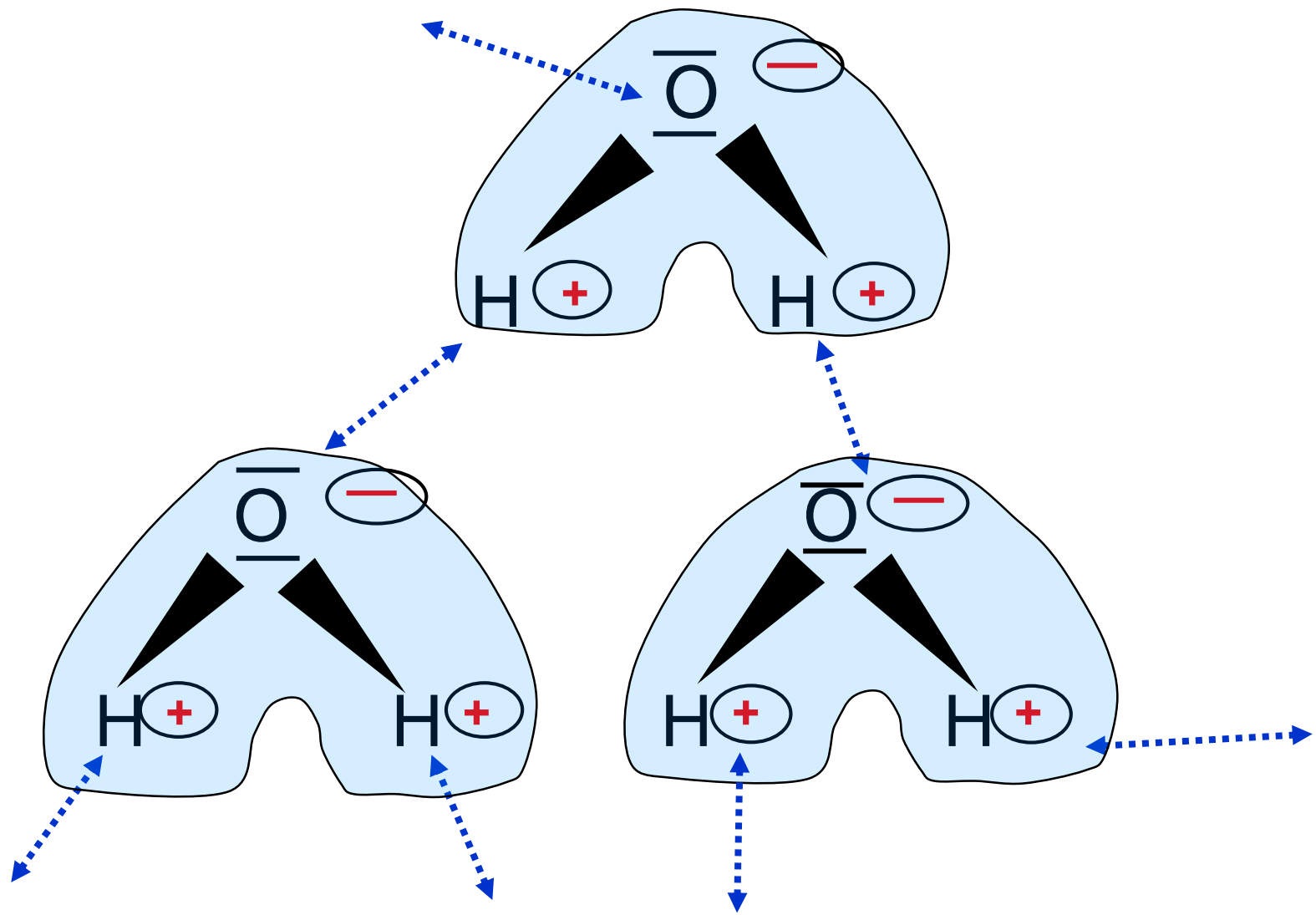

Kde se tvoří ?

1.1. Intermolekulární – jednoduchá – dvě molekuly mezi sebou – např. dvě karboxylové kyseliny

1.2. Intermolekulární-s trojrozměrnou sítí–především voda

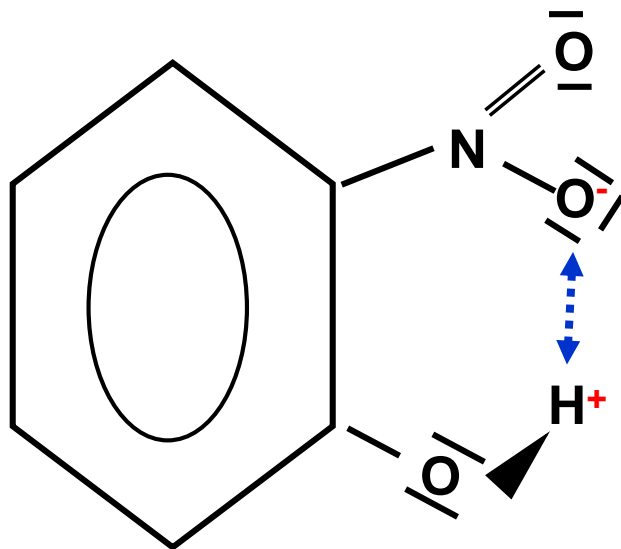
Některé fyzikálně chemické vlastnosti příbuzných látek

	Bod tání	Bod varu		Bod tání	Bod varu
H₂O	0	100	H₂S	-70	-45
HF	-83	30	HCl	-120	
NH₃	-79	-30	PH₃	-140	-80

2. Intramolekulární – v rámci jedné molekuly

Intramolekulární vodíkový můstek – ortho - nitrofenolu

Význam vodíkového můstku v přírodě

- **1.2.** určuje tvar složitých molekul u rostlin i u živočichů

Fyzikálně chemické vlastnosti vody

- Těkavá kapalina
- Meziatomová vzdálenost 95,7 pm
- Meziatomový úhel 104,5°
- Hustota 1,000 kg.l⁻¹
- Měrná elektrická vodivost $5,7 \cdot 10^{-8}$ S.cm⁻¹
- Viskozita 0,890 Pa.s

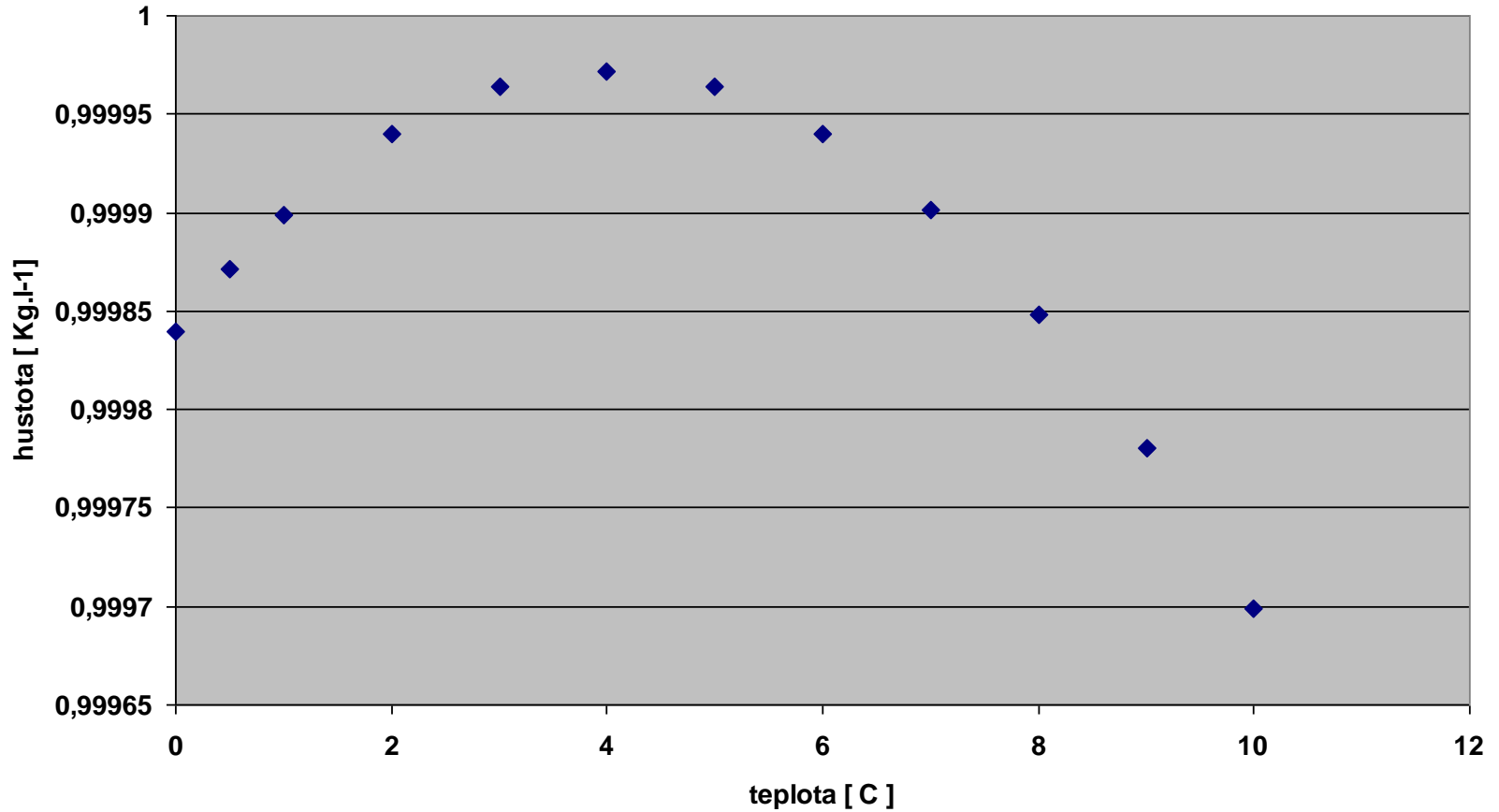
Izotopy vody

Vlastnost	H ₂ O	D ₂ O	T ₂ O
Molekulová hm.	18,02	20,03	22,03
Teplota tání	0	3,81	4,48
Hustota (25 ^o C)Kg.l ⁻¹	0,997	1,104	1,214
Teplota varu	100	101,42	101,51

Voda jako polární rozpouštědlo

- 1. iontová vazba
- 2. iontově kovalentní
- 3. organické látky s dobrým poměrem molekulové hmotnosti a parciálních elektrických nábojů (monosacharidy, některé bílkoviny)

Závislost hustoty vody na teplotě

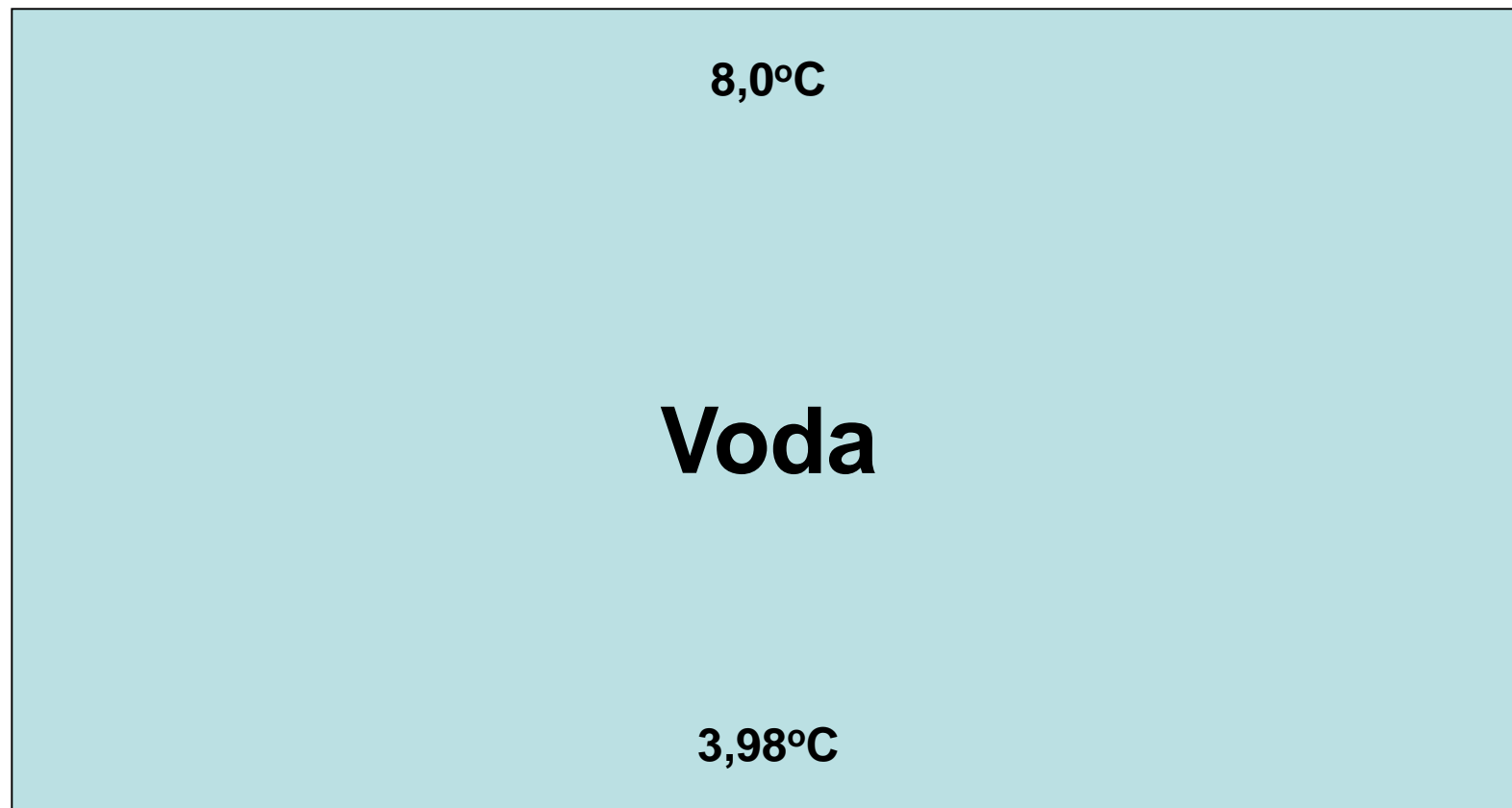

Teorie clusters (klástrů)

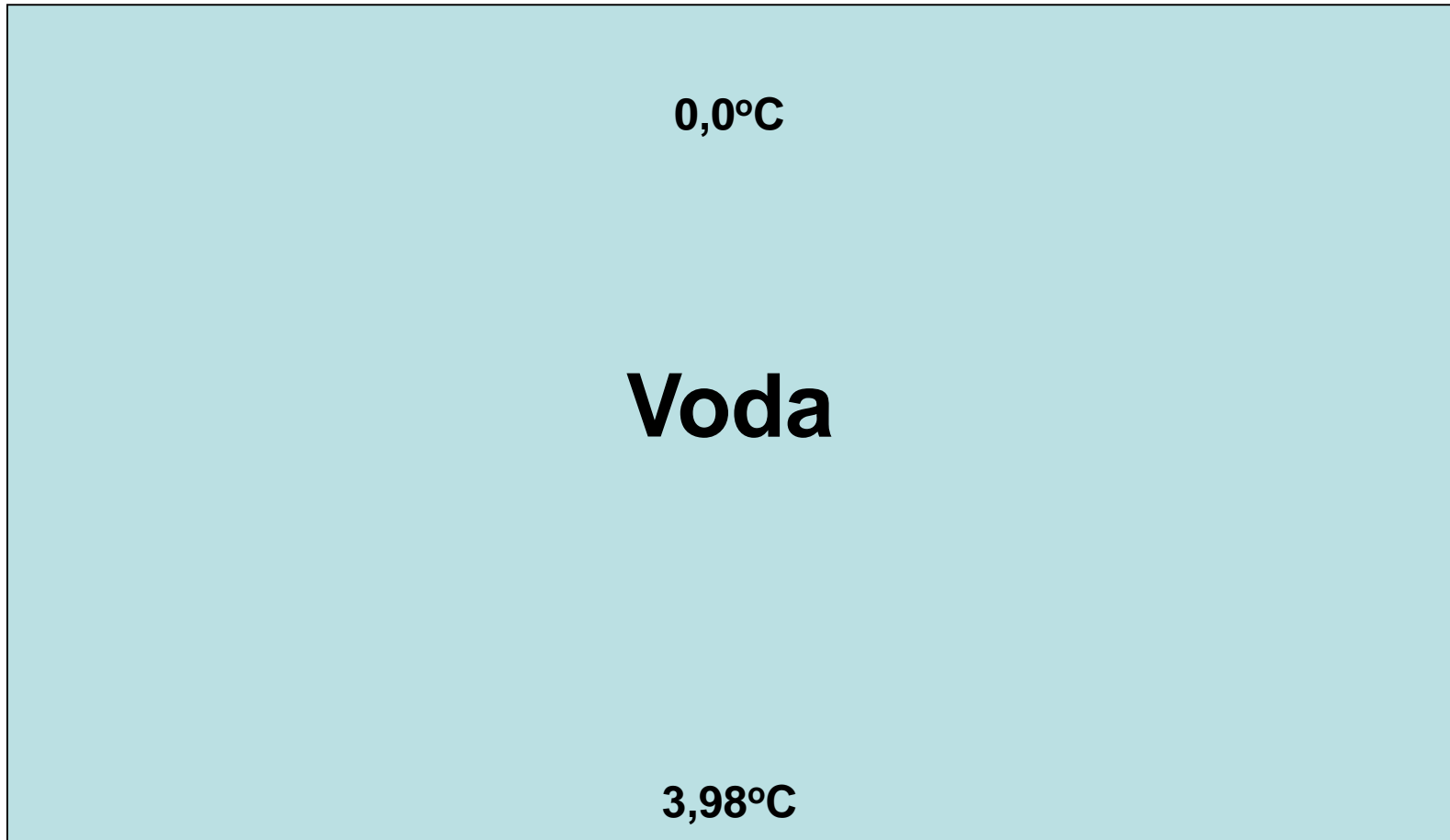
Význam hustotní anomálie vody

Vzduch + 10°C

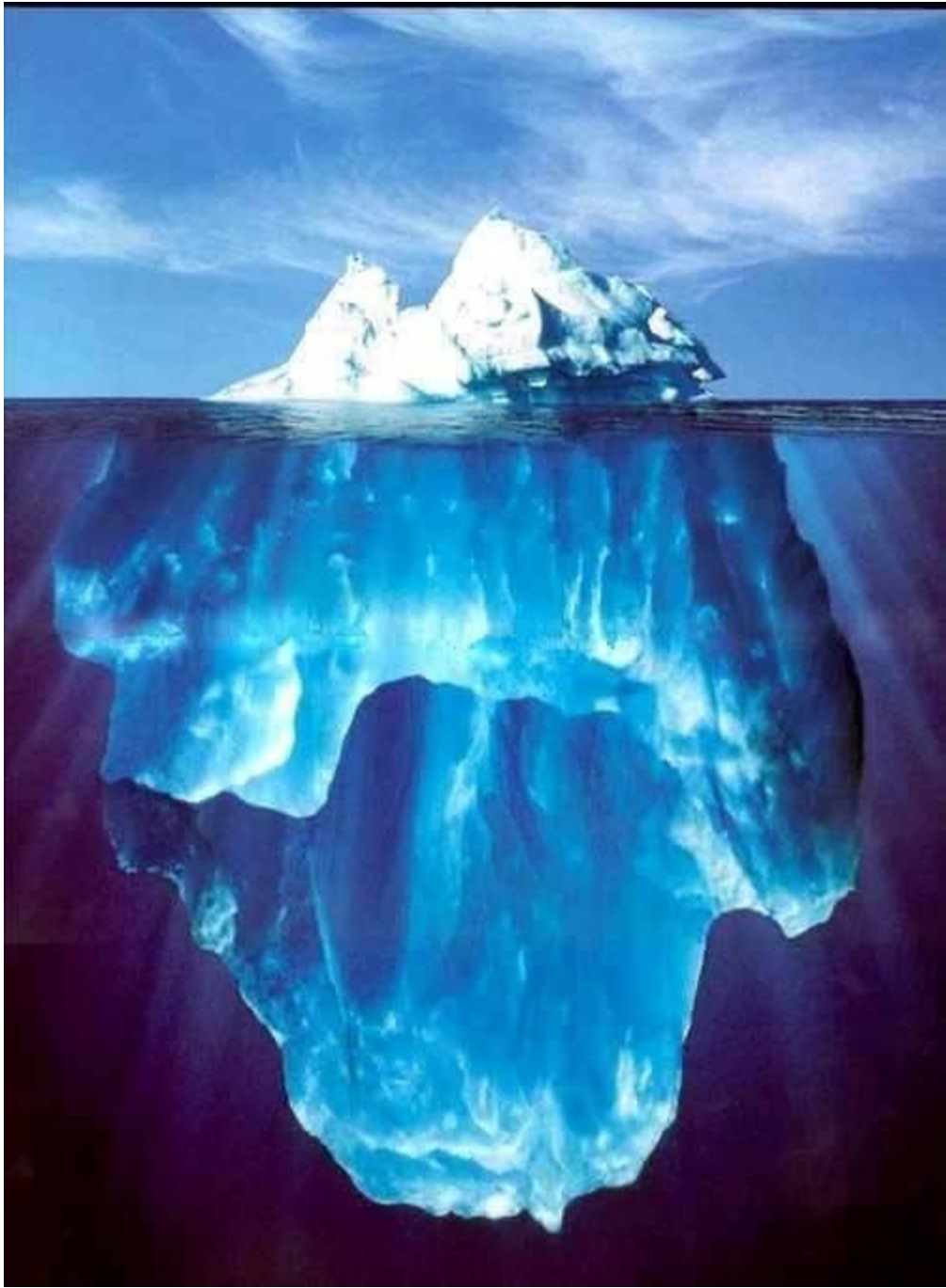

Význam hustotní anomálie vody

Vzduch   – 10°C

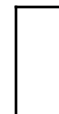
L E D

Fyzikálně chemické parametry

- 1. meziatomová vzdálenost 275 pm
- 2. úhel mezi atomy v molekule $109,5^\circ$
- 3. hustota – podle charakteru kolem 0,9 kg.l⁻¹

Mrazící směsy

sůl	Nejnižší teplota při optimálním složení
NH_4Cl	-5,1
NaCl	-21,3
MgCl_2	-34,0
$\text{CaCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$	- 55,0

Funkce vody v organismu

1. Rozpouštědlo anorganických a zejména organických látek
2. Transportní medium – výživy, odpadu, obranných látek.....
3. Udržování fyzikálně chemických vlastností – homeostáza
4. Termoregulace - **endogenní**
  - a) vedením
  - b) sdílením
  - **exogenní** - pocením
5. Mazivo

Obsah vody v jednotlivých tkáních v %

zubní sklovina	0,2
zubovina	10
kostní tkáň	22
chrupavky	50
nervová tkáň	71
sval	76
krev	79
srdce	79
ledviny	83
lymfa	96

Zdroje vody pro organismus

- **exogenní**
- **endogenní**
- **voda vázaná**

Voda na zemi - rozšíření

- **Slaná voda – 97%**
- **Sladká**   **2,7%** - především ledovce(10^{12} t
ledu ročně) a sladkovodní jezera ($1,25 \cdot 10^{11}$ t)
- **Braktická**   **0,3%**

Tvrdost vody

1° tvrdosti vody	Jako mg CaCO ₃
Americký	17,16
Britský	14,29
Francouský	10,0
Německý	17,85
Ruský	2,00

Hodnocení odpadních vod – čistě chemické

- Schopnost oxidace obsažených látek
  1. stanovení manganistanového čísla vody
  2. stanovení pomocí dvojchromanu draselného

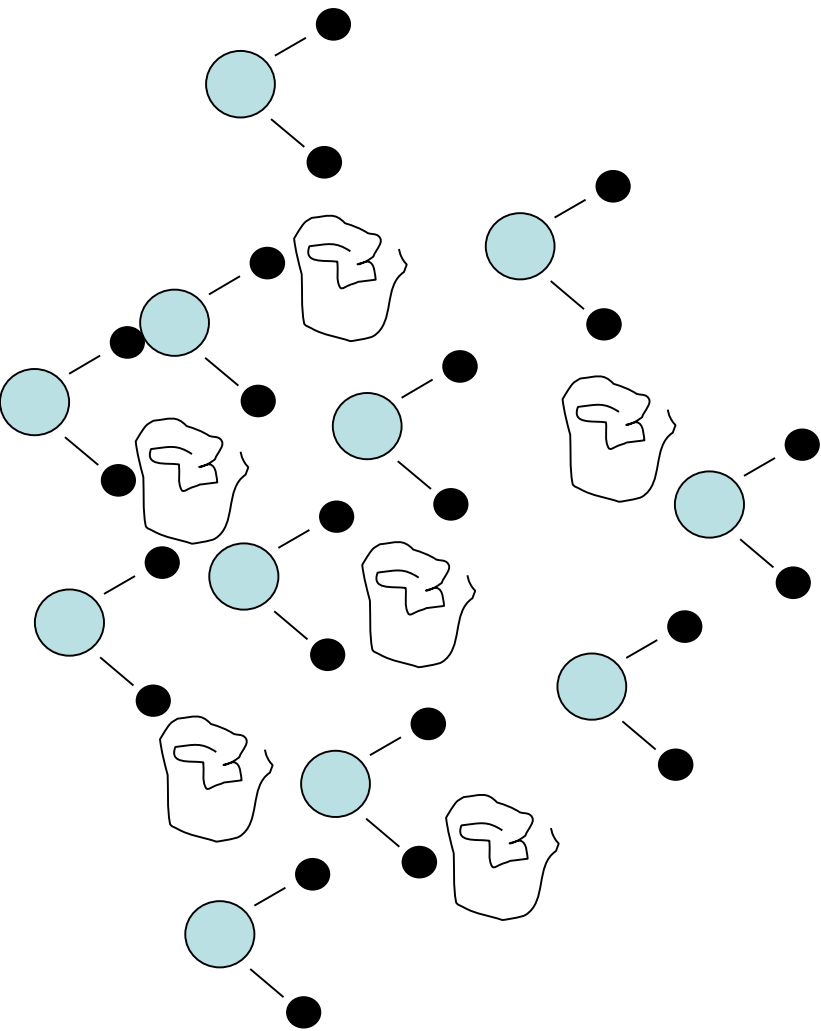
Hodnocení odpadních vod – biologickým odbouráním látek

- **Biochemická spotřeba kyslíku v mg /l
(BSK)**
- **Většinou za 5 dní – proto BSK₅**

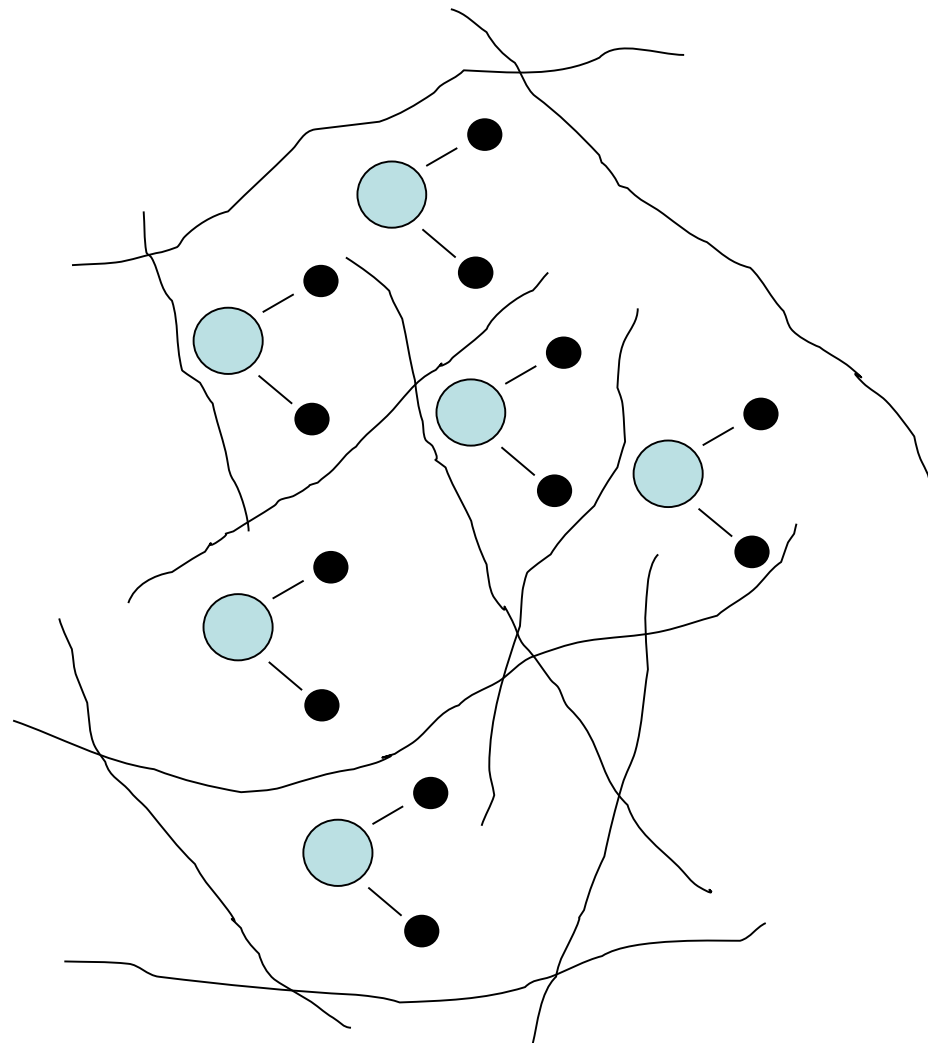
**Voda mající BSK nad 100 mg v litru se označuje jako
organicky znečištěná**

Významné disperze

- Soly - hydrofilní a hydrofobní
- Gely
- Emulze
- Pěny

Želatina – sol

želatina - gel

Aktivita vody

$$a_w = p_w / p_w^0$$

p_w ..... parciální tlak vodní páry nad potravinou

p_w^0 ... parciální tlak vodní páry nad čistou vodou

potravina	voda v %	a_w
Čerstvé maso	40 – 77	0,97 - 0,98
uzeniny	30-70	0,82 – 0,85
Zelenina, ovoce	60 – 93	0,96 – 0,98
Sušené ovoce		0,76 – 0,80
těstoviny	9 - 12	0,50
cukr	0 - 0,5	0,10

a_w	bakterie	kvasinky	plísně
0,96 – 0,94	Salmonela, escherichia, bacillus, lactobacilus, mycobakterium		
0,93 – 0,87	Micrococcus,	Většina kvasinek	
0,87	staphylococcus		Většina plísni